

OBSAH

O SPECIFICE SOCIÁLNÍHO POZNÁNÍ (FILOZOFICKO-SOCIOLOGICKÝ ÚVOD)	5
1. Společnost jako objekt poznání	6
2. Sociální poznání a měřítko vědeckosti	20
3. Filozofické předpoklady sociálního poznání	44

ČÁST PRVNÍ TŘI ASPEKTY STUDIA DĚJIN

75

Kapitola I VÝVOJ SPOLEČNOSTI JAKO PŘÍRODNĚ HISTORICKÝ PROCES	79
1. Od materiálnosti přírody k materiálnosti společenského života	79
2. Kategorie společenskoekonomické formace: geneze a výklad	91
3. Kategorie společenskoekonomické formace: obsah a struktura	105
4. Hlavní determinanta společenského vývoje	122
5. Logika světových dějin a reálný historický proces. Některé úvahy o vztahu logického a historického	135

Kapitola II VÝVOJ SPOLEČNOSTI JAKO VÝSLEDEK LIDSKÉ ČINNOSTI	146
1. Položení otázky	146
2. Převádění individuálního na sociální	151
3. Mechanismus působení společenských zákonů. Objektivní determinace činnosti a role subjektivního faktoru	159
4. Hybné síly historického procesu	174
5. Determinismus a svoboda. Komunistická revoluce jako změna charakteru činnosti	184

Kapitola III SPOLEČENSKÉ DĚJINY LIDÍ JAKO DĚJINY JEJICH INDIVIDUÁLNÍHO VÝVOJE	198
1. Postavení problému v metodologii analýzy historického procesu	198
2. Historické typy sociálnosti a rozvoj jednotlivce	200
3. Přejít od sociálního k individuálnímu. Lidská činnost a mechanismy její determinace	218
4. Způsob života jako projev sociálního v individuálním	234

ČÁST DRUHÁ
MNOHOTVÁRNOST SVĚTOVÝCH DĚJIN:
METODOLOGICKÉ PROBLÉMY 247

Kapitola I
SPOLEČNOST A PŘÍRODA 247

1. Historické etapy vzájemného působení mezi společností a přírodou 250
2. Přírodní předpoklady mnohotvárnosti dějin 272

Kapitola II
SPOLEČNOST A KULTURA 278

1. Problém kultury a jeho význam v současných podmínkách 278
2. K dějinám rozpracování teoretických problémů kultury 281
3. Kultura jako kategorie historického materialismu 290
4. Jednota dějin a mnohotvárnost kultur 306
5. Kulturní revoluce 314

Kapitola III
JEDNOTA A MNOHOTVÁRNOST
HISTORICKÉHO PROCESU 320

1. Problém jednoty a mnohotvárnosti dějin v předmarxistické filozofii 320
2. Jednota historického procesu 324
3. Mnohotvárnost historického procesu 331
4. Metodologický význam dialektiky jednoty a mnohotvárnosti dějin 344

ZÁVĚR 353